

Sygnatura akt: V GC 1636/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 01 czerwca 2016 r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu w V Wydziale Gospodarczym w składzie:

Przewodniczący: SSR Magdalena Berczyńska – Bruś

Protokolant: Anna Woźniakowska

po rozpoznaniu w dniu 01 czerwca 2016 r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z powództwa – (...) w P.

przeciwko – (...) w O.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej (...) w O. na rzecz powódki (...) w P. kwotę 2 875,00 złotych (dwa tysiące osiemset siedemdziesiąt pięć złotych) z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 25 października 2012 roku do dnia zapłaty,

2. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 144,00 złotych (sto czterdzieści cztery złotych) tytułem zwrotu kosztów sądowych oraz kwotę 617,00 złotych (sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

SSR Magdalena Berczyńska – Bruś

Sygn. akt V GC 1636/15

UZASADNIENIE

Powódka (...) w P. wniosła o zasądzenie od pozwanej (...) w O. kwoty 2.874,90 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25 października 2012r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że była członkiem pozwanej. W związku z wystąpieniem ze spółdzielni w dniu 8 maja 1998r. została powódce zwrócona wpłata na udział podstawowy w wysokości 55 zł. Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991r. o waloryzacji udziałów członkowskich w spółdzielniach i zmianie niektórych ustaw (Dz.U. 1991.83.373 z dnia 19.09.1991r.) spółdzielnie , z wyłączeniem spółdzielni mieszkaniowych, mogą dokonać waloryzacji udziałów członkowskich za okres 1944 – 1990 przez przeniesienie na fundusz udziałowy części funduszu zasobowego. Pozwana na mocy uchwały nr WZP 5/91 z dnia 19.12.1991r. dokonała waloryzacji udziałów członkowskich przez przeniesienie na fundusz udziałowy części funduszu zasobowego. Pozwana poza zwrotem wpłaty na udziały podstawowe nie zrealizowała zobowiązań statutowych wobec powódki wynikających z uchwały i § 27 ust 2.pkt 2 i 3 statutu pozwanej. Pismem z dnia 28 kwietnia 1998r. pozwana poinformowała powódkę, że udział przeniesiony z funduszu zasobowego/waloryzacja zostanie wypłacony po 10 latach od daty podjęcia uchwały nr 5/91, przy kwocie waloryzacji powyżej 500 zł w równych ratach przez okres 10 lat, co łącznie daje kwotę 2.874 zł. Powódka wzywała pozwaną do zapłaty, która przesuwała wypłatę waloryzacji ze względu na trudną sytuację finansową spółdzielni. Podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia jest bezzasadny ze względu na uznawanie długu przez pozwaną.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa, podnosząc zarzut przedawnienia roszczenia podnosząc, że zgodnie z art. 29 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982r. Prawo Spółdzielcze roszczenia o wypłatę udziałów

ulegają trzyletniemu terminowi przedawnienia. Informacje kierowane do powódki o przesunięciu terminów wypłat zwaloryzowanych udziałów członkowskich nie stanowiły uznania przez pozwaną roszczenia powódki. Oznaczały jedynie informację o zmianach statutu pozwanej. Ponadto w sytuacji, gdy świadczenie z tytułu zapłaty podzielone jest na raty, każda z tych rat stała się osobnym roszczeniem, skutkiem czego co do każdej raty osobno liczy się termin jej wymagalności.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka miała udziały w (...) w K. o wartości 55 zł, które wypowiedziała. Miała swój transport i ze względu na brak kontaktów handlowych nie było już potrzeby bycia udziałowcem. W 1998r. powódka dostała wypłatę udziału podstawowego, ale nie dostała uchwały o odroczeniu płatności zwaloryzowanych udziałów.

Dowód: zeznania prezesa zarządu powódki M. S. (1) (00:19:56

– 00:23:57 protokołu rozprawy z dnia 1 czerwca 2016r.)

Pismem z dnia 21 kwietnia 1998r. prezes zarządu powódki zwróciła się do (...) w K. o wypłacenie udziałów członkowskich w kwocie 2.929,90 zł w oparciu o pismo Rady Nadzorczej (...) w K. z dnia 10 marca 1992r., (...)/ (...).

Dowód: pismo powódki z dnia 21.04.1998r. (k.45 akt)

Pismem z dnia 28 kwietnia 1998r. (...) w K. poinformowała powódkę, że zgodnie z § 27 ust. 2pkt 2 i 3 Statutu (...), udział przeniesiony z funduszu zasobowego (waloryzacja) zostanie wypłacony po upływie 10 lat od daty podjęcia uchwały nr 5/91 z dnia 19 grudnia 1991 w ciągu trzech miesięcy po odbyciu Zebrania Pełnomocników i Przedstawicieli przy kwocie realizacji powyżej 500 zł w równych ratach przez okres 10 lat od 2002r. do 2011r. Pismo zostało podpisane przez prezesa zarządu H. T..

Dowód: pismo (...) w K. do powódki z dnia 28.04.1998r. (k. 14 akt)

Postanowieniem z dnia 2 lutego 1999r. Sąd Rejonowy w Kaliszu zarejestrował z wniosku (...) w K. zmianę statutu. Siedzibą Spółdzielni został O..

Dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Kaliszu z dnia 2.02.1999r. (k.46

akt), wypis z rejestru (k.47 – 48 akt)

Zebrania Pełnomocników i Przedstawicieli pozwanej odbyły się w dniu 24 kwietnia 2002r., 29 kwietnia 2003r., 27 kwietnia 2004r., 7 kwietnia 2005r., 21 kwietnia 2006r., 17 kwietnia 2007r., 29 kwietnia 2008r., 21 kwietnia 2009r., 28 kwietnia 2010r. i 27 kwietnia 2011r.

Dowód: zawiadomienia o Zebraniach Pełnomocników i Przedstawicieli

pozwanej (k.49 – 64 akt)

W dniu 3 lutego 2005r. pełnomocnik powódki radca prawny J. M. wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 862,47 zł stanowiącej raty za 2002r., 2003r. i 2004r. pod rygorem wystąpienia do sądu.

Dowód: pismo pełnomocnika powódki do pozwanej z dnia 3.02.2005r. (k. 15

akt)

W odpowiedzi na wezwanie do zapłaty, prezes zarządu pozwanej M. M. poinformował pełnomocnika powódki, że wypłata udziałów rozpocznie się w 2006r. Do pisma załączono treść § 27 Statutu pozwanej, zgodnie z którym kwoty udziałów członków przeniesione z funduszu zasobowego (waloryzacja) nie mogą być wypłacone przed upływem piętnastu lat od daty podjęcia przez Zebranie Pełnomocników i Przedstawicieli uchwały o waloryzacji. Kwoty udziałów

po upływie piętnastu lat od daty podjęcia uchwały o waloryzacji mogą być wypłacone członkom raz w roku w ciągu trzech miesięcy po odbyciu Zebrania Pełnomocników i Przedstawicieli przy waloryzacji powyżej 500 zł w równych ratach przez okres 10 lat.

Dowód: pismo prezesa zarządu pozwanej z dnia 16.02.2005r. (k. 16 akt), § 27

Statutu pozwanej (k. 17 akt).

Pismem z dnia 12 marca 2007r. pełnomocnik powódki radca prawny J. M. zwrócił się do pozwanej o wypłatę waloryzacji udziałów członkowskich, która powinna rozpocząć się w 2006r.

Dowód: pismo pełnomocnika powódki z 12.03.2007r. (k.18 akt)

W odpowiedzi na pismo prezesa zarządu pozwanej, pismem z dnia 30 marca 2007r. poinformował pełnomocnika powódki, że wypłata waloryzacji została przesunięta na 2011r. w związku z trudną sytuacją finansową spółdzielni. Wypłata waloryzacji została zapisana w § 24 pkt.2 Statutu pozwanej.

Dowód: pismo pozwanej z 30.03.2007r. (k. 19 akt)

Pismem z dnia 14 stycznia 2008r. pełnomocnik powódki ponownie zwrócił się do pozwanej z wezwaniem do wypłaty udziałów wynikających z waloryzacji.

Dowód: pismo pełnomocnika powódki z 14.01.2008r. (k. 20 akt)

W dniu 17 stycznia 2008r. prezes zarządu pozwanej powołał się na pismo z dnia 30 marca 2007r. wyjaśniające sprawę wypłaty zwaloryzowanych udziałów członkowskich. Załączył do pisma pismo z dnia 30 marca 2008r., w którym pozwany poinformował o przesunięciu wypłaty waloryzacji na 2011r.

Dowód: pismo prezesa zarządu pozwanej z dnia 17.01.2008r. (k. 21 – 22 akt)

Rozmowy z główną księgową i prezesem pozwanej prowadziła była prezes powódki D. R.. Otrzymywała pozytywną odpowiedź, że wypłata zostanie dokonana. Nigdy nie stwierdzono, że wypłaty nie będzie.

Dowód: zeznania członka zarządu powódki S. L. (00:34:28

– 00:38:54 minuta rozprawy z dnia 1.06.2016r.)

Pismem z dnia 19 października 2012r. pełnomocnik powoda radca prawny L. G. wezwał pozwaną do zapłaty w terminie trzech dni kwoty 2.874,90 zł pod rygorem skierowania sprawy na drogę sądową albowiem liczne zapewnienia o zapłacie i przesuwaniu kolejnych terminów wyznaczonych na zapłatę należy uznać za wprowadzanie w błąd powoda i celowe działania skierowane na odsunięcie w czasie wykonania zobowiązania do zapłaty.

Dowód: pismo pełn. pozwanego z dowodem nadania z 19.10. 2012r. (k. 23,24

akt)

Pismem z dnia 25 października 2012r. prezes zarządu pozwanej H. B. i członek zarządu M. S. (2) poinformowali pełnomocnika powoda, że w dniu 27 kwietnia 2012r. Zebranie Pełnomocników i Przedstawicieli pozwanej podjęło uchwałę nr 4/2012 o zawieszeniu rozpoczęcia wypłaty zwaloryzowanych udziałów do 2017r. W § 1 uchwały wskazano, że na podstawie § 32 pkt 17 statutu zawiesza się rozpoczęcie wypłaty zwaloryzowanych udziałów członkowskich na okres 5 lat, tj. do 2017r. Do pisma załączono odpis uchwały nr 4/2012.

Dowód: pismo pozwanej z 25.10.2012r, odpis uchwały nr 4/2012 (k.25-26

akt)

Ze względu na innych członków pozwana nie mogła pozwolić sobie na wypłatę zwaloryzowanych udziałów. Łącznie była to kwota około 450.000 zł. Tylko powódka zwracała się o wypłatę. Inni członkowie tego nie robili.

Dowód: zeznania prezesa zarządu pozwanej (00:40:14 – 00: 45:46 minuta protokołu rozprawy z dnia 1.06.2016r.)

Pismem z dnia 22 lipca 2013r. pełnomocnik powódki radca prawny L. G. wezwał pozwaną do złożenia wyjaśnień i przesłania kserokopii postanowień Statutu, kserokopii uchwał określających zasady waloryzacji i kiedy podjęte zmiany Statutu w związku z zawieszeniem wypłat weszły w życie. Ponadto w piśmie wskazano, że powódki, która nie jest już członkiem pozwanej nie wiążą jej uchwały.

Dowód: pismo pełnomocnika powódki z dnia 22.07.2013r. (k. 27 – 28 akt)

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie powołanych wyżej dokumentów oraz zeznań stron.

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z art. 1 ustawy o waloryzacji udziałów członkowskich w spółdzielniach i zmianie niektórych ustaw z dnia 30 sierpnia 1991 r. (Dz.U. Nr 83, poz. 373) spółdzielnie, z wyłączeniem spółdzielni mieszkaniowych, mogą dokonać waloryzacji udziałów członkowskich za okres lat 1944–1990 przez przeniesienie na fundusz udziałowy części funduszu zasobowego. Uchwałę w sprawie waloryzacji udziałów podejmuje do dnia 31 sierpnia 1992 r. walne zgromadzenie (zebranie przedstawicieli) większością 3/4 głosów. Walne zgromadzenie może podjąć uchwałę w sprawie waloryzacji udziałów członkowskich niezależnie od tego, czy sprawa ta jest objęta porządkiem obrad podanym do wiadomości członków w terminach i w sposób określony w statucie. W art. 2 ustawy wskazano, że waloryzacja udziałów wniesionych na dzień 31 grudnia danego roku może polegać na ich przeliczeniu w relacji przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce społecznej w 1990 r. do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce społecznej w roku, którego dotyczy waloryzacja.

Ani powód ani pozwany nie kwestionowali wyliczeń kwoty zwaloryzowanych udziałów dokonanych przez (...) w K. uchwałą WZP 5/91 z 19 grudnia 1991r. Powódka wystąpiła ze spółdzielni po podjęciu tej uchwały.

W art. 5 ustawy wskazano, że kwoty udziałów przeniesione z funduszu zasobowego nie mogą być wypłacone przed upływem 5 lat od dnia podjęcia uchwały, o której mowa w art. 1 ust. 2. Zasady i terminy wypłat uprawnionym członkom oraz byłym członkom określa statut spółdzielni. Zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13.04.1999 r. (Dz.U. Nr 34, poz. 320) zdanie trzecie art. 5 ust. 1 ustawy - „ustalone w nim terminy stosuje się bez względu na datę ustania członkostwa” - jest niezgodne z art. 2 Konstytucji RP. Utrata mocy w tym zakresie nastąpi 20.04.1999 r.

Uchwała Walnego Zgromadzenia Pełnomocników i Przedstawicieli (...) w K. nr 5/91 z 19 grudnia 1991r. była prawidłowa w zakresie ustalenia 10 – letniego okresu odroczenia wypłaty albowiem ustawa ograniczała jedynie dolną granicę 5 – lat w czasie których nie można było dokonywać wypłat. Pozwana przejęła zobowiązanie względem powódki po połączeniu (...) z pozwaną.

Roszczenie powódki ma charakter cywilnoprawny.

Cywilnoprawne roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Obowiązki wynikające z ze stosunków cywilnoprawnych powinny być wykonywane we właściwym terminie także z tego względu, aby nie doprowadzać do zakłóceń w procesach obrotu. Instytucja przedawnienia, ograniczając w czasie dochodzenie roszczeń majątkowych wynikających z tych stosunków, służy do osiągnięcia powyższego celu. Istota przedawnienia polega na tym, że po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, powołując się na upływ czasu. Skutek przedawnienia polega więc na tym, że dłużnik uzyskuje prawo zgłoszenia zarzutu wyłączającego możliwość dochodzenia wykonania świadczenia przed sądem. Sytuacja dłużnika, która polega na możliwości odmowy świadczenia przez podniesienie zarzutu przedawnienia, jest jego prawem podmiotowym. Wynika

stąd, że terminy przedawnienia określają granice czasowe, w ramach których może zostać wytoczone powództwo, złożony odpowiedni wniosek lub postawiony zarzut.

Zgodnie z art. 29 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982r. Prawo Spółdzielcze roszczenia o wypłatę udziałów ulegają trzyletniemu przedawnieniu.

Zgodnie zaś z art. 123 § 1 pkt 2 kodeksu cywilnego bieg terminu przedawnienia przerywa się przez uznanie roszczenia przez osobę przeciwko której roszczenie przysługuje.

Uznanie może mieć postać umowy pomiędzy zobowiązanym a uprawnionym (tzw. uznanie właściwe) lub oświadczenia wiedzy zobowiązanego (tzw. uznanie niewłaściwe). Skutki uznania roszczenia w zakresie przerwania biegu przedawnienia określa art. 124 § 1 k.c. Uzasadnieniem dla przerwania biegu przedawnienia przez uznanie roszczenia jest wzgląd na ochronę dobrej wiary uprawnionego. Przyjmuje się mianowicie, że uprawnionego nie powinny obciążać negatywne skutki niedochodzenia roszczenia, jeżeli zachowanie dłużnika po powstaniu długu powodowało, iż mógł on oczekiwać, że roszczenie zostanie dobrowolnie zaspokojone. Ten motyw jest istotny dla interpretacji art. 123 § 1 pkt 2 k.c.

Uznanie niewłaściwe jest oświadczeniem wiedzy zobowiązanego, wyrazem jego świadomości istnienia skierowanego przeciwko niemu roszczenia (podobnie wyr. SN z 7.3.2003 r., I CKN 11/01, L.). Dla skuteczności uznania niewłaściwego nie jest wymagane istnienie po stronie zobowiązanego zamiaru wywołania skutku prawnego (przerwania biegu przedawnienia).

Uznania niewłaściwego może dokonać osoba mająca pełną zdolność do czynności prawnych lub osoba mająca tę zdolność ograniczoną, a działająca z dostatecznym rozeznaniem. Uznanie niewłaściwe może mieć postać wypowiedzi lub innego działania. Dla oceny, czy mamy do czynienia z uznaniem roszczenia, istotne jest to, czy zachowanie zobowiązanego, interpretowane zgodnie z powszechnie obowiązującymi regułami znaczeniowymi, mogło uzasadniać przekonanie osoby uprawnionej, iż zobowiązany jest świadom swojego obowiązku, a w konsekwencji oczekiwanie uprawnionego, że świadczenie zostanie spełnione (podobnie wyr. SN z 25.3.2010 r., I CSK 457/09, MoP 2011, Nr 3 i z 16.2.2012 r., III CSK 208/11, L.). Na tej podstawie kwalifikuje się jako uznanie niewłaściwe roszczenia takie zachowania zobowiązanego jak: wniosek zobowiązanego o odroczenie terminu płatności, o rozłożenie długu na raty czy o umorzenie go w całości lub części (zob. wyr. SN z 19.9.2002 r., II CKN 1312/00, OSN 2003, Nr 12, poz. 168).

Jako uznanie niewłaściwe roszczenia można kwalifikować tylko zachowanie zobowiązanego lub osób, których działania można przypisać zobowiązanemu, zwłaszcza osób pełniących funkcję organu, pełnomocników, przedstawicieli ustawowych oraz pracowników zatrudnionych na stanowiskach, z którymi wiąże się kompetencja do składania oświadczeń wiedzy o zobowiązaniach danego podmiotu (zob. M. P.-S., Uznanie, s. 131 i n.; J. P. N., W przypadku osób prawnych uznania niewłaściwego może dokonać każda z osób uprawnionych do reprezentowania danej osoby prawnej, także wówczas, gdy ustawa lub statut przewidują reprezentację łączną).

Oświadczenie wiedzy zobowiązanego musi dotrzeć do uprawnionego i musi to być przez zobowiązanego zamierzone (por. uchw. SN z 4.5.1976 r., III CZP 17/76, OSN 1976, Nr 10, poz. 209). Ten właśnie moment, w którym uprawniony powziął wiadomość o zachowaniu zobowiązanego stanowiącym uznanie niewłaściwe, jest momentem przerwania biegu przedawnienia.

Wskazane w ustaleniach stanu faktycznego pisma podpisywane przez zarząd pozwanej stanowiły uznanie niewłaściwe roszczenia, dokonując przerwy jego biegu również w stosunku do poszczególnych rat.

Pozwana nieskutecznie podniosła zarzut przedawnienia względem powódki, powództwo podlegało więc uwzględnieniu.

Orzeczenie o kosztach postępowania wydano na podstawie wynikającej z art. 98 k.p.c. zasady odpowiedzialności za wynik procesu i obciążono nimi w całości przegrywającą spór pozwaną. Na koszty które pozwana ma obowiązek

zwrócić powódce złożyła się opłata sądowa w kwocie 144 zł i wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego ustalone w oparciu o § 6 pkt.3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. nr 163, poz. 1349 z późn. zm.) wraz z opłatą skarbową w wysokości 17 zł od pełnomocnictwa.

/-/SSR Magdalena Berczyńska-Bruś